

Institucionální odolnost – ochrana akademické svobody a bezpečnosti výzkumu

2026

1. Co je to institucionální odolnost

Institucionální odolnost označuje schopnost AVU chránit svou akademickou svobodu, nezávislost výzkumu a integritu rozhodovacích procesů před nelegitimním ovlivňováním – ze strany zahraničních i domácích subjektů.

Nelegitimní ovlivňování může mít podobu netransparentního financování, podmíněných partnerství, nátlaku na obsah výzkumu či umělecké tvorby, pokusů o přenos citlivých znalostí bez odpovídající ochrany nebo obcházení sankčních a kontrolních režimů.

2. Princip vyvážené otevřenosti

AVU uplatňuje princip vyvážené otevřenosti – tedy rovnováhu mezi svobodnou mezinárodní spoluprací a odpovědným posuzováním rizik. Otevřenost je základní hodnotou uměleckého a výzkumného prostředí; aby ji bylo možné dlouhodobě udržet, musí být doprovázena odpovědným řízením rizik.

Každá významná spolupráce je posuzována z hlediska odborného, právního, ekonomického a reputačního. Cílem není omezovat mezinárodní aktivity, ale zajistit jejich udržitelnost a integritu.

3. Proč je toto téma relevantní pro AVU

AVU je mezinárodně orientovaná umělecká škola s rozsáhlou sítí zahraničních partnerství, rezidencí a grantových projektů. Specifická rizika zahrnují:

- výzkumné spolupráce financované ze zdrojů s nejasným původem nebo vazbami na nedemokratické režimy
- dary a sponzorství bez transparentního rámce
- mezinárodní mobility do zemí se sankčním režimem nebo omezenou akademickou svobodou
- partnerství s institucemi, které nesplňují standardy lidských práv a akademické integrity
- sdílení výzkumných dat a duševního vlastnictví bez odpovídajícího smluvního zajištění

4. Opatření AVU – co jsme zavedli

Klíčové interní předpisy

- Výnos rektora č. 3/2026 – Smluvní výzkum a partnerství:

Stanovuje pravidla pro smluvní a kolaborativní výzkum, nakládání s duševním vlastnictvím a povinnost odborného, právního a ekonomického posouzení projektů před podpisem smlouvy.

- Výnos rektora č. 4/2026 – Odpovědná partnerství:

Zavádí due diligence při navazování partnerství, kritéria hodnocení partnerů (akademická svoboda, lidská práva, sankční režimy) a povinné ověřování sankčních seznamů ČR, EU a OSN.

- Etický kodex AVU:

Závazný pro zaměstnance i hostující osoby. Obsahuje principy akademické svobody, lidské důstojnosti a nediskriminace.

Bezpečnost při mezinárodní mobilitě

AVU vydala orientační rámec pro zaměstnance a studující vyjíždějící do zahraničí i pro zahraniční hosty přijíždějící na AVU. Zahrnuje pravidla pro ochranu dat, transparentnost spolupráce, respektování sankčních režimů a osobní bezpečnost.

5. Klíčové principy

- Sankční režimy: Respektujeme sankční seznamy ČR, EU a OSN. Partnerství jsou před uzavřením ověřována.
- Due diligence: Každá nová spolupráce podléhá posouzení – odbornému, právnímu, ekonomickému a reputačnímu.
- Akademická svoboda: Nezávislost výzkumu a právo publikovat výsledky jsou nepřekročitelné podmínky.
- Duševní vlastnictví: Výsledky výzkumu vzniklé na AVU podléhají smluvnímu ujednání a autorskému právu ČR.
- Transparentnost financování: Zdroje financování spolupráce musí být transparentně deklarovány.

6. Kam se obrátit

V případě pochybností ohledně partnerství, projektu nebo situace při mobilitě se obraťte na:

- Prorektor/ka pro internacionalizaci a výzkum
- Oddělení mezinárodní spolupráce – koordinace projektů a partnerství
- GRID – Oddělení rovnosti a diverzity – citlivé a etické případy
- Kvestorka / ekonomické oddělení – smluvní a daňové otázky

7. Referenční dokumenty

- [Protivlivový manuál pro sektor vysokých škol](#) (MŠMT, 2021)
- [Metodické doporučení k due diligence a řízení rizik spolupráce](#) (MŠMT, 2024)
- [Metodické doporučení k řízení rizik v oblasti](#) výzkumu (MŠMT, 2024)
- [Doporučení Rady EU k posílení bezpečnosti výzkumu](#) (2024/C 351/01)
- [Bezpečnostní strategie České republiky](#) (2023)
- [Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost](#) (NÚKIB)
- [Finančně analytický úřad](#) (FAÚ) – sankční seznamy
- [Academic Freedom Index](#) (mezinárodní referenční zdroj)

Institucionální odolnost není omezením akademické svobody, ale jejím předpokladem. Pouze prostředí, které si je vědomo možných forem nelegitimního ovlivňování a aktivně jim předchází, může dlouhodobě garantovat nezávislost výzkumu a umělecké tvorby.

Tento dokument má preventivní charakter a nenahrazuje právní ani smluvní dokumentaci.